

(3022SAN20)

THREE YEAR B.A./B.Sc./B.Com./B.C.A./ B.B.A. (General)/B.Voc. DEGREE (CBCS)
EXAMINATIONS, JANUARY/FEBRUARY 2023

Part I (B) – Another Language

THIRD SEMESTER

Sanskrit

Paper III – DRAMA, UPANISHAD ALANKARA AND HISTORY OF LITERATURE
(Regular)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 75

Note : Q. No. 1, 3, 4, 5 questions should be answered in Sanskrit only.

सूचना - प्रथम, तृतीय, चतुर्थी, पञ्चम प्रश्ना संस्कृत भाषायामेव समाधेया।

प्रथमो भाग - (5 × 5 = 25 marks)

1. द्वे श्लोकौ सम्पूर्णतया लिखत। (2 × 2½ = 5)
- (a) दातव्यमिति ----- स्मृतम्॥
(b) आयुः ----- साक्वित्प्रियः॥
(c) यातयाम ----- तामसप्रियम्॥
(d) देवद्विज ----- उच्यते॥
2. द्वयोः श्लोकयोः भावं लिखत। (2 × 2½ = 5)
Translate any TWO into Telugu or English.
- (a) देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शोयमार्जवम्।
ब्रम्हययर्महिंसा य शरीरं तप्त मुच्यते।
(b) कट्वाम्ल लवणात्युष्णा तीक्ष्णविदाहिनः।
आहारा राजसक्ष्येष्टा दुःखशोक मय प्रदाः॥
(c) दातव्यमिति यद्वातं दीयते अतुपकारिणे।
दोशे काले य पात्रे च तद्वान सात्त्विकम् स्मृतम्॥
(d) ओं तासदिति निर्देशो ब्रम्हणस्त्रिविधः स्मृतः।
ब्रम्हणास्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा॥
3. पञ्चानां लघुसमाधानानि लिखत। (5 × 1 = 5)
- (a) गान्धी महाशयस्य सङ्कल्प बलम् किं ?
(b) श्रुति कायम् किम् ?
(c) गान्धी महाशयस्य आत्मकथायाः नाम किं ?
(d) हिंसा नाशयितुम् का क्षमा ?

[P.T.O]

- (e) माता कीदृशी।
- (f) पाण्डवाः कीदृशाः ?
- (g) द्विजसक्तमः किमर्थं मोचनीयाः ?
- (h) भासमहाकविना कति रूपकानि विरचितानि।

4. पञ्चानां लघुसमाधानानि लिखत।

(5 × 1 = 5)

- (a) किं असत् उच्यते ?
- (b) सात्त्विक दानं किम् ?
- (c) किं शरीरं तपः ?
- (d) त्रिविध श्रद्धा का ?
- (e) के दैवसमानाः ?
- (f) काम्यां न प्रमदितव्यम् ?
- (g) शिष्यानुशासनं कस्यां उपनिषदि प्रोक्तम् ?
- (h) प्रधानाः उपनिषदः कति सन्ति ?

5. पञ्चानां निर्दिष्ट विभक्ति रूपाणि लिखत।

(5 × 1 = 5)

- (a) मनस् (तृतीया)
- (b) वाच् - (चतुर्थी)
- (c) भवत् - (षष्ठी)
- (d) राजन् - (प्रथमा)
- (e) पचत् - (प्रथमा)
- (f) जलमुच् - (प्रथमा)
- (g) विद्वस - (प्रथमा)
- (h) मनस् - (द्वितीया)

द्वितीयो भाग - (50 marks)

6. (a) मध्यम व्यायोग रूपकस्य कथासारं लिखत।

(1 × 8 = 8)

अथवा

(b) भीमस्य शीलं वर्णयत।

7. (a) गान्धी महाशयस्य सङ्कल्पबलं विशदयत।

(1 × 8 = 8)

अथवा

(b) "सङ्कल्पबलं" रूपक सारांशं लिखत।

(3022SAN20)

8. (a) गुरुः शिष्यान् किं अनुशस्ति।

(1 × 8 = 8)

अथवा

(b) श्रद्धात्रय विभागयोगस्य सारांशं लिखत।

9. चतुर्णां ससन्दर्भं लिखत :-

(4 × 2½ = 10)

(a) द्विजोक्तमाः पूज्यतमा - पृथिव्याम्।

(b) वनं निवासभिमतं मनस्विनाम्।

(c) दण्डं ययार्थमिह धारयितुं समर्थाः।

(d) आश्रमपरिपालनार्थमिह स्थापितः किल मध्यमः।

(e) सत्यं वद। धर्मं चर।

(f) एष आदेशः। एष उपदेशः।

(g) दमं दानं दयामिति।

(h) मातृ देवो भव।

10. द्वयोः अलङ्कारयोः लक्ष्यलक्षण समन्वयं कुरुत।

(2 × 4 = 8)

(a) उत्प्रेक्षा

(b) दृष्टान्तः

(c) उपमा

(d) दीपकम्

11. द्वयोः लघुविवरणं कुरुत।

(2 × 4 = 8)

(a) पाणिनिः

(b) माघः

(c) शङ्कराचार्यः

(d) भरतमुनिः